

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Janhunen, V., Nurminen, R., Heikkilä, K., Salakari, M. & Kummel, M. 2020. NUOTe: Nuoret, nikotiini ja terveys : terveyden edistämisen koulutuskokonaisuus verkossa. Talk-verkkolehti, HYVE 2.4.2020.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/hyve/nuote-nuoret-nikotiini-ja-terveys-terveyden-edistamisen-koulutuskokonaisuus-verkossa/>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Janhunen, V., Nurminen, R., Heikkilä, K., Salakari, M. & Kummel, M. 2020. NUOTe: Nuoret, nikotiini ja terveys : terveyden edistämisen koulutuskokonaisuus verkossa. Online Magazine Talk, Health and Well-being 2.4.2020.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/hyve/nuote-nuoret-nikotiini-ja-terveys-terveyden-edistamisen-koulutuskokonaisuus-verkossa/>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Veronika Janhunen

Sairaanhoitaja (YAMK), Turun ammattikorkeakoulu

Raija Nurminen

Yliopettaja, TtT, TtM, Turun ammattikorkeakoulu, Master School, Health & Well-Being

Kai Heikkilä

Tvt-suunnittelija, projektipäällikkö, Turun ammattikorkeakoulu

Minna Salakari

Pt. tuntiopettaja, projektipäällikkö, tohtorikoulutettava, Turun ammattikorkeakoulu

Maika Kummel

Koulutusvastaava, Turun ammattikorkeakoulu

NUOTE: Nuoret, nikotiini ja terveys – Terveiden edistämisen koulutuskokonaisuus verkossa

Avainsanat: [hyvinvointi](#), [innopeda](#), [terveydenedistäminen](#), [työelämäyhteistyö](#)

NUOTE: Nuoret, nikotiini ja terveys – Terveiden edistämisen koulutuskokonaisuus verkossa oli Turun ylemmän ammattikorkeakoulun kehittämisprojekti. Kehittämisprojektin toimeksiantajat olivat Lounais-Suomen Syöpäyhdistyksen NIKO-hanke ja Turun ammattikorkeakoulun Terveiden ja hyvinvoinnin -sektori.

Kehittämisprojektin tuotoksena syntyi viiden opintopisteen laajuinen Nuoret, nikotiini ja terveys II -koulutuskokonaisuus, joka luotiin AMK:n digitaaliseen verkko-oppimisympäristöön, Optimaan. Koulutuskokonaisuuden sisältö muodostui nuorten terveyden edistämisen keskeisistä teemoista, painottuen erityisesti nikotiinituotteisiin.

Nikotiinituotteet vaikuttavat kansansairauksien esiintyvyyteen

Maaillan terveysjärjestön (WHO) kansantautien ehkäisyn ja hoidon toimintaohjelman 2013–2020 keskeisenä tavoitteena on vähentää yleisimpien kansansairauksien esiintyvyyttä jäsenvaltioissa. Toimintaohjelmassa kiinnitetään huomiota sairauksien ehkäisyn useiden elintapatekijöiden kautta. Näihin elintapatekijöihin lukeutuvat tupakka sekä muut nikotiinituotteet.

Tupakka ja muut nikotiinituotteet ovat kansanterveydellisiä ongelmia, jotka lisäävät sairastuvuutta, kuolleisuutta sekä terveydenhuollon kustannuksia. Sen vuoksi niiden käytön vähentämistä voidaan perustella niin väestön terveyden edistämisen, terveyden suojelun kuin taloudellistenkin tekijöiden pohjalta.

Nuorten nikotiinituotteiden käytön nykytilanne

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttamien kouluterveyskyselyiden mukaan nuorten tupakointi on vähentynyt viimeisten vuosien aikana. Sen sijaan muiden nikotiinituotteiden käyttö on lisääntynyt ja monipuolistunut. Tämä näkyy tilastoissa esimerkiksi nuorten nuuskan käytön lisääntymisenä.

Vuoden 2019 kouluterveyskyselyn tulosten mukaan perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisista nuorista käyttää nuuskaa päivittäin 4,9 %, lukion 1. ja 2. luokkalaisista nuorista 3,8 % ja ammattikouluissa opiskelevista nuorista 14,7 %.

Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset edistävät terveyttä

Terveyden edistämällä tarkoitetaan muun muassa yksilöön, yhteisöihin ja väestöön kohdistuvia suunnitelmallisia toimintoja, jotka ennaltaehkäisevät, ylläpitävät ja vahvistavat terveyteen liittyviä taustatekijöitä.

Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset omaavat laaja-alaisen, mutta hieman eri tavoin painottuvan ammattitaidon. Eri tutkintojen välisessä osaamisessa on kuitenkin myös yhtymäkohtia. Yhtenä ammatillisen osaamisen yhtymäkohtana ovat väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen taidot. Nämä taidot kuuluvat olennaisena osana myös eri alojen ammattieettisten velvollisuuksien toteutumiseen.

Tulevaisuuden ennaltaehkäisevän työn päämäärä

Tulevaisuuden ennaltaehkäisevän työn yhtenä keskeisenä teemana on päihteiden, kuten nikotiinituotteiden käytön vähentäminen ja niiden käytöstä aiheutuvien terveydellisten haittojen hillitseminen. Ennaltaehkäisevän työn toteutuminen edellyttää puuttumista nikotiinituotteiden käyttöön.

Nuorten nikotiiniuutteiden monipuolistuneen ja lisääntyneen käytön vuoksi ennaltaehkäisevää työtä tulee lisätä nuorten parissa. Tämän tekijän valossa on erittäin tärkeää varmistaa tutkitun päihdetietouden leviäminen osaksi eri alojen ammattilaisten peruskoulutusta sekä jo työssä olevien ammattilaisten käyttöön.

Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten osaamisen kehittäminen

Säännöllinen täydennyskoulutus sisältyy olennaisena osana ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Sen järjestäminen on terveydenhuoltolakiin perustuva velvoite, joka sitouttaa työnantajaosapuolta, mutta velvoittaa myös sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia ylläpitämään ja kehittämään omaa ammattitaitoaan.

Koulutusten suunnittelussa hyödynnetään tutkimuksellista ennakoitietoa eri ammattialojen tulevaisuuden kehityssuunnasta. Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten tulevaisuuden osaamistarpeeksi on tunnistettu nuorten terveyden edistämiseen liittyvien tietojen ja ohjaustaitojen kehittäminen.

Tunnistetusta tarpeesta – sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten osaamisen kehittämiseen

NUOTE -kehittämiprojektin tavoitteena oli sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten oikea-aikaisen tiedon lisääminen sekä nuorten terveyden edistämiseen liittyvien ohjaustaitojen kehittäminen koulutuksen avulla. Kehittämiprojektin tuotoksena Turun ammattikorkeakoulun verkko-oppimisympäristöön, Optimaan luotiin viiden opintopisteen laajuinen *Nuoret, nikotiini ja terveys II* -koulutuskokonaisuus.

Koulutuskokonaisuus on identifioidun verkko-oppimisympäristö, jota voidaan hyödyntää erilaisille käyttäjärühmille. Koulutuskokonaisuuden ulkoasu edustaa nykyaikaista ja visuaalisesti näyttävää materiaalia, jonka sisältö tuotettiin useita erilaisia havainnollistavia esitystapoja hyödyntäen.

Käyttäjryhmien oppimiskokemukseen voidaan vaikuttaa opetusmateriaalin havainnollistavan esitystavan sekä osaamisen testaamisen menetelmän valinnalla. Opetusmateriaalit ovat hyödynnettävissä myös verkko-oppimisympäristön ulkopuoliseen käyttöön.

Koulutuskokonaisuuden sisältö muodostui nuorten terveyden edistämisen keskeisistä teemoista, painottuen erityisesti nikotiiniuutteisiin. Keskeisiä teemoja ovat *nuori ja nikotiini*, *terveysvaikutukset* sekä *terveyden edistämisen menetelmät*.

Tunnistettujen hyödyntämismahdollisuuksien laajeneminen

Alkuperäisen projektisuunnitelman mukaan *Nuoret, nikotiini ja terveys II* -koulutuskokonaisuus suunniteltiin osaksi sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten nuorten terveyden edistämiseen liittyvää täydennyskoulutusta. Kehittämiprojektin toteutuksen aikana koulutuskokonaisuudelle ja sen sisällölle tunnistettiin myös muita hyödyntämismahdollisuuksia.

Tulevaisuudessa koulutuskokonaisuutta ja sen eri sisällön osia voidaan hyödyntää täydennyskoulutuksen lisäksi alan opiskelijoiden perusopetukseen, nuorten lähiyhteisöjen koulutustoimintaan sekä käyttää soveltuvin osin nuorten preventiiviseen terveyden edistämistyöhön.

Projektin toteutuksen voimavarana on moniammatillinen yhteistyö

Kehittämiprojektin toteutuksen eri vaiheisiin osallistettiin pedagogiikkaan, substanssiosaamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikkaan liittyviä asiantuntijoita ja sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita.

Asiantuntijat ja opiskelijat muodostivat projektin toteutuksen sekä arvioinnin kannalta merkityksellisiä toiminnallisia ryhmiä. Toiminnallisia ryhmiä olivat asiantuntijaryhmä, esitelausryhmä sekä kolme Turun AMK:n monimuoto-opetuksessa terveydenhoitajaksi opiskelevaa opiskelijaryhmää. Edellä mainittujen ryhmien lisäksi projektin toteutukseen osallistui tieto- ja viestintätekniikkaan sekä digitaaliseen verkko-oppimisympäristöön erikoistunut asiantuntija. Osallistettuja asiantuntijoita ja opiskelijoita oli yhteensä 30 kappaletta.

Jokaisella toiminnallisella ryhmällä oli oma roolinsa. Asiantuntijaryhmän ja esitelausryhmän jäsenten roolit liittyivät koulutuskokonaisuuden ja sen sisällön arviointiin. Monimuoto-opetuksen terveydenhoitajaopiskelijat osallistuivat koulutuskokonaisuuden sisällöntuotantoon yhteistyössä kehittämisprojektin päällikön kanssa. Tieto- ja viestintätekniikan sekä digitaalisen verkko-oppimisympäristön asiantuntija toimi keskeisenä osajana ja kehittämisprojektin päällikön työparina koulutuskokonaisuuden teknisessä suunnittelussa ja tuottamisessa osaksi verkko-oppimisympäristöä. Lisäksi hän antoi kehittämisprojektin päällikön käyttöön verkkopedagogiikkaan liittyvän osaamisensa.

Pysyvyyden takaaminen – Implementointi käytäntöön

Kehittämisprojektin tuotoksen implementointi käytäntöön aloitettiin syksyllä 2019. Ensimmäisessä vaiheessa koulutuskokonaisuuden sisällöntuotanto saatetaan loppuun toimeksiantajien yhteistyönä ja monimuoto-opetuksen terveydenhoitajaopiskelijoita osallistaen.

Seuraavassa vaiheessa koulutuskokonaisuutta ja sen sisältöä hyödynnetään toimeksiantajien toteuttamassa opetus- ja koulutustoiminnassa. Koulutuskokonaisuus on kiinnitetty myös Turun AMK:n tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan kuuluvaan hankekokonaisuuteen.

Nuoret, nikotiini ja terveys II -koulutuskokonaisuus tukee Turun AMK:n tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan osaamiskärkin kuuluvia terveyden- ja hyvinvoinnin edistämistä sekä tietoperusteista johtajuutta. Lisäksi se tukee NIKO-hankkeen visiota luoda koulutus- ja toimintamalleja nikotiiniuutteiden käytöstä, niiden terveysriskeistä sekä käytön ennaltaehkäisystä nuorille ja heidän lähiyhteisöilleen.

Tutustu **NIKO-projektiin**.

Lähde:

Janhunen, V. 2019. NUOTE: Nuoret, nikotiini ja terveys – Terveyden edistämisen koulutuskokonaisuus verkossa. Opinnäytetyö. Sosiaali- ja terveysalan ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/handle/10024/264616>

02.04.2020

